

شماره : ۹۹۵۰/۲۸۴/۴۲۵۳۴۷

تاریخ : ۱۳۹۹/۰۲/۲۰

پیوست : دارد-به شرح متن

دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه در استان خراسان رضوی - مشهد

بسمه تعالی

معاونت محترم هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی
موضوع: وضعیت تولید گندم در افغانستان و نیاز به واردات یک و نیم میلیون تن از خارج

با سلام

احتراما ؛ به پیوست تصویر گزارش واصله از سرکنسولگری کشورمان در هرات، تحت عنوان " افغانستان چه زمانی در تولید گندم خود کفا می شود ؟ " جهت ملاحظه و بهره برداری لازم، ایفاد میگردد.

محمد بهشتی منفرد

مشاور وزیر و رئیس نمایندگی

رونوشت :

- مدیرکل محترم جهاد کشاورزی خراسان رضوی
- ریاست محترم اتاق بازرگانی ، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
- ریاست محترم سازمان صنعت ، معدن و تجارت خراسان رضوی
- اتحادیه صادرکنندگان و وارد کنندگان خراسان رضوی
- اتاق مشترک ایران - افغانستان در خراسان رضوی
- جناب آقای مهاجر مدیرکل محترم دفتر هماهنگی و پایش روابط اقتصادی دو جانبه
- جناب آقای محمدی رئیس محترم اداره تنظیم روابط اقتصادی خارجی استان ها
- جناب آقای حاجی زاده رئیس محترم اداره امور افغانستان
- جناب آقای صدیقی فر سرکنسول محترم جمهوری اسلامی ایران در هرات

بسم الله الرحمن الرحيم

افغانستان چه زمانی در تولید گندم خودکفا می شود؟

گندم مهم ترین محصول کشاورزی و جزء غذاهای اصلی و مهم مردم افغانستان است. بر اساس آمار اداره ملی آمار و اطلاعات افغانستان در سال ۱۳۹۹ جمعیت کشور حدوداً ۳۲ میلیون تخمین زده شده است که نیاز به ۶,۴ میلیون تن گندم در سال دارند. اما به اساس پیش بینی های وزارت کشاورزی، آبیاری و مالداري افغانستان تولید گندم در سال ۲۰۲۰ حدوداً ۵ میلیون تن خواهد بود و نیاز به واردات حداقل ۱,۴ میلیون تن گندم (به ارزش ۵۰۰-۶۰۰ میلیون دلار) می باشد. این در حالی است که در استراتژی ملی پنج ساله گندم افغانستان تاکید صورت شده که تا سال ۲۰۲۰ کشور باید به خودکفایی گندم دست یابد!

افغانستان نزدیک به (۷,۸) میلیون هکتار زمین قابل کشت گندم دارد. از این مقدار سالانه حدود (۳,۳) میلیون هکتار آن تحت کشت محصولات مختلف زراعتی از جمله گندم اختصاص داشته و از آن جمله (۲,۳) میلیون هکتار آن به گندم آبی و حدوداً ۱ میلیون هکتار هم به کشت گندم دیمی تعلق دارد. زراعت کشور شدیداً وابسته به بارندگی های کافی و به موقع فصلی می باشد. در سال هایی که بارندگی کافی در زمان کشت گندم پائیزی صورت نگیرد، اکثر زمین های دیمی کشور از کشت باز می ماند و از سوی دیگر ادامه بارندگی در جریان فصل بهار برای زمین های تحت کشت گندم خیلی حیاتی پنداشته می شود و در غیر آن محصول قابل قبول گندم را نخواهد داد. از این رو با وصف تلاش های نفس گیر دولت و همکاران بین المللی تا حال کشور به خودکفایی گندم دست نیافته است.

با در نظر داشت بهترین شیوه های جهانی، افغانستان می تواند به خودکفایی نزدیک گردد که بارزترین عوامل آن ها موارد تذکر رفته ذیل می باشد. در کشور حدود ۴ میلیون هکتار زمین کم و بیش ظرفیت زراعت را دارند که به دلایل مختلف از کشت بازمانده اند. اما دولت قادر است با استفاده از مدل مشارکت دولتی و خصوصی یا (Public Private Partnership) به تشویق سرمایه گذاری بپردازد و زمین های قابل کشت را در اختیار افراد قرار بدهد تا آن ها از یک سو در تولید غله و از سوی دیگر در اشتغال زایی روستایی کمک کنند.

زمین های دیمی کشور حدود ۳۰-۲۰ درصد گندم کشور را تولید می کند و در عین حال آسیب پذیرترین زمین ها از نگاه اقلیمی می باشند. ارقام نشان می دهد که طی ۲۰ سال اخیر ۶ بار زمین های دیمی کشور به دلیل ناسازگاری های اقلیمی از تولید بازمانده اند و تمام مصارف و زحمات دهقانان کشور بدون نتیجه بوده است. از این رو توجه خاص دولت روی تقویت زمین های دیمی کشور خیلی مهم تلقی می گردد. مهم ترین برنامه ای که دولت به تقویت آن زمین ها، می تواند اجرا کند، فراهم نمودن آب و شیوه های درست آبیاری در صورت عدم وقوع بارندگی به موقع است. از آن جایی که تغییرات اقلیمی و بروز آفات و امراض مختلف نباتی از جمله چالش های عمده فرا راه دهقانان کشور می باشد لذا، پشتیبانی و تشویق برنامه های تحقیقاتی روی گندم و سایر غلات جزء اولویت های کشور است. با راه اندازی تحقیقات، استقرار در سیاست های به موقع، فعالیت های اگرونومیک در اصلاح نباتات و تخم های اصلاح شده توسط شرکت های تولید تخم با هماهنگی کامل دولت فراهم گردید. تولید گندم در هر هکتار زمین در کشور به طور اوسط ۲,۵ تن محاسبه گردیده است؛ حال آن که در اکثر کشورهای دنیا از هر هکتار زمین زراعتی حداقل ۶ تن گندم برداشت می شود. پس بدین منظور نقش تحقیقات کشاورزی و ترویج

فعالیت‌های استاندارد زراعتی در تولید و تکثیر استفاده تخم اصلاح‌شده زراعتی مقاوم در مقابل امراض و آفات، مقاوم در مقابل کم‌آبی و حاصل بلند مهم پنداشته می‌شود و ایجاب می‌کند که سیستم‌های بروز زراعتی را در بسته‌های اگرونومیکی که شامل (مقدار تخم‌ریز در زمین‌های آبی و دیمی، استفاده از کودهای حیوانی حداقل شش ماه قبل از کشت و کودهای شیمیائی به موقع و مراحل مختلف رشد گندم، کنترل گیاهان هرزه، کشت نبات در قطارهای منظم، دانستن مقدار نیاز آب و مراحل آبیاری گندم در هر منطقه اگروایکولوژیکی، زهکشی مناسب و متوجه ساختن کشاورزان به سلامت خاک‌های زراعتی‌شان) خیلی مهم است. فاکتور دیگری که بر افزایش تولیدات محصول گندم مفید واقع می‌گردد، مکانیزه کردن زراعت است. به اساس تحقیقاتی که صورت گرفته، استفاده از تراکتورهای دوچرخه در کاشت و رفع حاصل از یک‌سو کارهای نفس‌گیر زراعتی را آسان می‌سازد و از سوی دیگر از ضایعات گندم جلوگیری می‌کند. علاوه بر این، شناسایی مدل‌های مناسب و تنظیم برنامه‌های آموزشی برای دهقانان کوچک و بزرگ و پشت‌بانی مالی، به سبب ایجاد ارائه‌کنندگان خدمات قابل استفاده در زمینه‌ی ماشین‌آلات در سراسر کشور، کمک خواهد کرد تا سطح تولید هر واحد زمین زراعی کشور در تولید گندم بیشتر شود. در نتیجه تلفیق عواملی چون وضع نمودن سیاست‌های مناسب، تشویق بخش خصوصی و دولتی، تقویت مناطق کشت دیمی، پشت‌بانی تحقیقات، خدمات ترویج به کشاورزان و مکانیزه کردن، کشور افغانستان را قادر خواهد بود در تولید گندم به خودکفایی برسد.

ملاحظات :

- جمعیت حدود ۳۲ میلیون نفری افغانستان در سال تقریباً به ۶/۵ میلیون تن گندم نیاز دارند.
- تولید گندم کشور در بهترین حالت : ۵ میلیون تن
- نیاز به واردات گندم : حداقل ۱/۵ تا ۲ میلیون تن در سال
- ارزش واردات گندم به کشور: ۵۰۰-۶۰۰ میلیون دلار
- طبق استراتژی ملی پنج ساله افغانستان قرار بود تا سال ۲۰۲۰ به خودکفایی در تولید گندم برسند، اما این امر محقق نشده است و بنظر نمی‌رسد تا ۵ سال آینده هم محقق گردد!
- زمین قابل کشت در افغانستان: ۸ میلیون هکتار
- زمین‌هایی که هم اکنون تحت کشت هستند : حدود ۳/۵ میلیون هکتار
- ۹۰ درصد تولید گندم کشور در فصل پائیز و تنها ۱۰ درصد در فصل بهار است.
- کشت آبی : حدود ۲/۵ هکتار
- کشت دیمی : حدود ۱ میلیون هکتار
- حدود ۴ میلیون هکتار زمین قابل کشت بلااستفاده رها شده اند.
- کشت دیمی که نیاز به بارانهای فصلی دارد، حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد تولید گندم کشور را تامین می‌کند.
- در ۲۰ سال اخیر حداقل ۶ سال به علت عدم بارندگی کافی کشت دیمی موفق به تولید غله نشده است.
- میزان تولید گندم در هر هکتار در افغانستان حداکثر ۲/۵ تن است در حالیکه میانگین تولید جهانی ۶ تن در هکتار است.
- بیشتر مناطق تولید و کشت گندم افغانستان در ولایات شمالی این کشور متمرکز است.

منابع گزارش: اداره ملی آمار و معلومات و وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و International Maize and
Wheat Improvement Center (CIMMYT)
منبع : خبرگزاری هشت صبح ۹۹/۲/۱۶